

Müze gibi okul

'Okul müzeciliği' fikriyle yola çıkarak özel aile koleksiyonlarını İzmir, İstanbul ve Ankara'daki kampüslerinde sergileyen Bilfen Okulları Başkan Vekili Fatih Öztürk "Öğrenciler mutlu. Dersleri sınıf yerine tarihi eserlerin önünde işliyorlar" diyor.

Şöyle bir okul düşünün; kapısından içeri giriyorsunuz, bekleme salonunda sizi özel camekanlar içinde sergilenen milyon yıllık fosiller karşılıyor. Okulun koridorlarında dolaşınca sadece fosillerin değil; kıymetli taşlar ile Bizans, Roma ve Arkaik Yunan dönemlerine ait takı, pişmiş topraktan yapılmış kandiller, figürinler, çömlekler, testi ve vazoların yanısıra koku kapları gibi pek çok farklı eserin de olduğunu görüyorsunuz. Burası okul değil adeta bir müze gibi. Aslında Bilfen Okulları yöneticilerinin yapmak istediği tam da bu, yani bir 'okul müze' oluşturmak.

Bizim gördüğümüz sadece İzmir Bornova'da bulunan Bilfen İlköğretim Okulu'nda olanlar. Okulun kurucusu Osman Öztürk'ün 12 yıl önce biriktirmeye başladığı tarihi eser koleksiyonunun diğer bölümleri ise bugün kurumun İstanbul'daki Çamlıca, Bahçeşehir ve Ataşehir ile Ankara Çayyolu'ndaki kampüslerinde de sergileniyor. Bilfen Okulları Yönetim Kurulu Başkan Vekili Fatih Öztürk, "Babamın gönül verdiği koleksiyonumuzu kapalı kapılar ardında tutmak yerine, okullarımızda sergileme kararı aldık. Öğrencilerimiz mutlu. Dersleri sınıf yerine tarihi eserlerin

önünde işliyorlar. Okul müzeciliğine verdiğimiz önemin bir diğer kanıtı olarak arkeolojik eser alımlarına devam ediyoruz. Hayalimiz ileride tüm eserlerimizi sergileyebileceğimiz bir müze açabilmek” diyor.

2 bin parça eser sergileniyor

- İzmir Bornova'daki okulunuz; duvarlarını süsleyen milyon yıllık fosiller, değerli taşlar ve toprak eserler koleksiyonları ile adeta bir müzeyi anımsatıyor. Bu eserleri sergileme projesi ne zaman oluşturuldu?

Fatih Öztürk: Bilfen Okullarımızın Kurucusu, babam A. Osman Öztürk, bundan 12 yıl önce gönül verdiği koleksiyonerlik fikriyle bu eserleri çocukların eğitim ortamına taşıma fikrini birleştirdi. Tarihi eserleri kapalı kapılar ardında ya da evlerimizde tutmak yerine, okullarımızda sergileme kararı aldık. Ortaya çıkan 'okul müzeciliği' anlayışı sayesinde öğrencilerimizi geçmişle yakınlaştırıp tarihe olan ilgilerini pekiştirmeyi başardık. Bugün İstanbul Arkeoloji Müzesi ile İstanbul Hisarlar Müzesi'ne kayıtlı yaklaşık 2 bin parça tarihi esere ev sahipliği yapıyoruz. Sergileme iznimizin olduğu okullarımızda yer alan bu eserler, misafirlerimizi karşılıyor.

- Biz İzmir Bilfen'deki eserleri gördük. Koleksiyon başka hangi okullarınızda sergileniyor?

Koleksiyonumuzdaki parçaları, alınan resmi izinler neticesinde bugün İstanbul'da bulunan Çamlıca, Bahçeşehir ve Ataşehir kampüslerimizin lobi alanlarında özel hazırlanmış korunaklı nişler içinde sergiliyoruz. Yine Ankara Çayyolu ve İzmir Bornova kampüslerimizde de geçici sergi izinlerimiz ile bu özel koleksiyona ait parçaları öğrencilerimizle buluşturuyoruz.

- Sergilenen eserler arasında neler var?

Ağırlıklı olarak Bizans, Roma ve Arkaik Yunan dönemlerini kapsayan eserlerimiz var. Koleksiyonda; takı, pişmiş toprak eserler yani; kandiller, figürinler, çömlekler, testi, vazolar ile bronz ve kurşundan yapılmış ağırlıklar, süs eşyaları, ok uçlarının yanısıra tıbbi aletler, koku kapları, tiyatro biletleri, heykelcikler, cam eserler yani boncuklar, yüzük taşları ayrıca yine değişik dönemlere ait çok sayıda bronz, gümüş ve altın sikkeler yer alıyor. Koleksiyonun en önemli eserlerinden olan ve kurulmasında en etken olan çivi yazılı tablet ile Roma cam eserleri ve Selçuklu metal eserleri okul müzesinin öne çıkan önemli parçalarından. Ayrıca Arkaik döneme tarihlenen bir jeton tiyatro bileti de önem sıralamasında en başlarda geliyor.

- Bu eserler nasıl bir araya geldi?

Koleksiyonerlik zor ve bilgi birikimi gerektiren iş. Özellikle eski eser koleksiyonerliği geçmiş dönemlere ait materyallerin çok fazla olması ve insanlık kültür tarihinin çok uzun bir süreyi kapsamaması nedeniyle oldukça zaman, emek ve bilgi birikimi gerektiren bir süreç. Bu toprak altı eserleri toplamak için 'Resmi Envanter Sahibi Bir Koleksiyoner' olmanız gerekiyor. Kültür Bakanlığı bu yetkiyi müzelere veriyor. Çok sıkı denetim var. Aldığınız eserler aslında sizin değil. Siz onları koruyan kişi konumundasınız. Bu eserleri belli bir bedel karşılığı da almış olsanız eğer eserlere iyi sahip çıkmazsanız, devlet her an elinizden alabilir. Aslında satın alıyoruz ama mal devletin malı. Osmanlı Dönemi toprak altı esere girmiyor. Osmanlı öncesi Selçuk ve Bizans dönemine ait tabaklar, çanaklar, gözyaşı damla şişeleri gibi eserler bu kategoriler arasında yer alıyor.

ARKEOLOJİYE İLGİ ARTIYOR

- Peki, okul müzesine tepkiler nasıl?

Öğrenciler mutlu. Dersler sınıf yerine tarihi eserlerin önünde işleniyor. Bilfen İlköğretim Kurumları'nda uygulanan, 'Duvarsız Eğitim' sistemiyle de örtüşen okul müzeciliği sayesinde tarih öğrencilerin ayağına gelmiş oluyor. Geçmiş uygarlıkların hayatlarına tanıklık ediyorlar. Bir anlamda öğrenme süreci kalıcı hale geliyor.

- Öğrencilerin arkeolojiye olan ilgileri arttı mı?

Tarih dersleri her zaman anlaşılması zor ve karmaşık konular. Öğrencilerimiz derslerde işledikleri konuları okul koridorlarında görsel olarak pekiştirme şansı buluyor. Bir nevi tarihe tanıklık ediyor. Tabii, bu öğrencilerde ciddi merak uyandırıyor. Ayrıca eserleri, öğrenciler için hem zevkli hale getirecek hem de kolaylaştıracak şekilde sunuyoruz. Dolayısıyla hem arkeolojiye olan ilgileri artıyor hem de tarihe...

- Okullarda sergilediğiniz eserleri çevre okullardan görmeye gelen oluyor mu?

Tarihi eserlere meraklı veli ve konuklarımızın da sık sık ziyaret ediyor okullarımızı. Tabii eğer bir müze açarsak daha çok sayıda öğrenci ve velimizi ağırlayabiliriz.

150 ÇİNİ ESER MEVCUT

- İleride eserlerin sayısı artacak mı?

Okul müzeciliğine verdiğimiz önemin bir diğer kanıtı olarak nitelikli arkeolojik eser alımlarına devam ediyoruz. Ailece arkeolojik eserler dışında farklı koleksiyonlara da meraklıyız.

- Ne gibi...

Mesela Türkiye’de bilinen en büyük İznik çinisi koleksiyonu Koç Ailesi’nde. İkinci büyük koleksiyonun sahibi ise sanırım biziz. İznik çini koleksiyonumuz yaklaşık 150 parçadan oluşuyor. 16’ncı yüzyıldan başlayan ve 17’nci yüzyıla kadar uzanan eserler... Çok ender bulunan figüratif birkaç çini örneği de elimizde. Yıldız porselenleri, tombaklar, fermanlar, Osmanlı Süleymaniye işleri, saatler ve onlarca tespih örnekleri de değerli parçalar arasında. Ayrıca Türk ve yabancı ressamların yaptığı 750’ye yakın tablo da yer alıyor.

- Bu alanda bir hedefiniz nedir?

Bilfen Ailesi olarak sadece toprak altı değil, çağdaş ve klasik Türk ressamların tabloları, İznik, Yıldız ve tombak koleksiyonu ile kitap koleksiyonuna ciddi yatırımlar yapıyoruz. Amacımız, en kısa sürede Türkiye’ye Bilfen Müzesi’ni kazandırmak. Bu bizim en büyük hayallerimizden biri. Sanata ve nostaljiye tutku bizde genetik. Babamdan bize geçti. Türkiye’de çok sayıda koleksiyoncu var. Bence bu koleksiyoncular da sahip oldukları eserleri kapalı kapılar ardında tutmak yerine paylaşımına açmalı.

Mauritius'te yaşamış olan Dodo Kuşu'nun nesli 17. yüzyılda tükendi.

GÖKTAŞI VE DODO KUŞU

İzmir Bilfen İlköğretim Okulu'nda bulunan en önemli eserlerin başında Göktaşı ve Dodo Kuşu fosilleri geliyor. Dodo Kuşu, 15. yy sonlarında keşfedilmiş ve 200 yıl içinde de nesli tükenmiş. Güvercingiller familyasına ait olan ve uçamayan bu kuş türü, yaklaşık 1 metre boyunda ve 20 kilo ağırlığında.

Büyük göktaşı ise 1572 yılında Chaco Arjantin'de bulunmuş.

4 bin ila 6 bin yıl önce yeryüzüne düştüğü tespit edilmiş. 14 milyon yaşında olduğu tahmin ediyor. Bunun yanı sıra okulda farklı dönemlere ait fosiller de bulunuyor. Örneğin 500 milyon yıl öncesine ait olan ve Fas'tan gelen Trilobit fosili. Sert kabuklu, segmanlı vücuta sahip olan bu tür eklembacaklı hayvanların en erken gruplarından birin temsil ediyor. Yine 148 yıllık Almanya'dan gelen balık fosili ve 65 milyon yıllık soyu tükenmiş deniz yumuşakçalarından Amonit fosili de okulda görebileceğiniz eserlerden.